

Izhaja vsako drugo soboto.

Naročnina:

5 Din četrtletno, 10 Din pol-
letno.

DELO

Uredništvo: Ljubljana,

Šelenburgova ulica 7/II. —

Upravništvo: Ljubljana,
Prešernova ulica 54.

Štev. 1

V Ljubljani, dne 19. februarja 1932

Leto V.

Gospodarsko - političen pomen obratnih zaupnikov

Pri nas so podjetja proti sistemu obratnih zaupnikov v glavnem nerazpoložena in vidi-
tjo v tej instituciji modernega delovnega pra-
va neko neutemeljeno in nepotrebno pose-
ganje v njih svobodno razpolaganje z us-
do podjetja. Sistem obratnih zaupnikov je
pri nas skrajno nepopolen in je le skromna
senca podobnih ustanov v naprednejših dr-
žavah. Delokrog in pristojnost naših zaup-
nikov je skromna in predstavlja v glavnem
prav rahlo vez med delavstvom in podjet-
nikom — nobene vezi pa nima med podjet-
jem kot takim in med delavstvom kot naj-
važnejšim produkcijskim faktorjem.

Drugod po svetu razmišljajo — in to res-
ni podjetniki, o vseh mogočih potih in sred-
stvih, kako gospodarsko življenje ojačiti in
mu dati večji in sigurnejši razmah. Pri tem
je padla misel o ustvaritvi delovnih skupno-
sti delavcev in delodajalcev. Uvidevni pod-
jetniki so spoznali, da je minul čas, ko je
moglo in smelo podjetje prezreti važnost
delavstva v podjetju. Uspeh podjetja more
biti le takrat zjamčen, ako se med delav-
stvom ustvari zavest, da mora biti na usodi

podjetja soodgovorno. To zavest pa je mož-
no zbuditi le, ako dobi delavstvo primerno
sodločujočo besedo pri vodstvu podjetja.
Ta zavest je do najskečajnejših posledic pro-
drila zlasti med angleško delavstvo in pod-
jetništvo. Ko je v l. 1926 velika stavka ru-
darjev prinesla angleškemu gospodarstvu
miliardno škodo, je predrla soglasno m'šje-
nje, da do podobnih stavk ne sme več priti.
In ustvarili so najtesnejšo delovno skupnost
delavstva in podjetij, katera naj iz obeh
ustvari enotno odgovorno silo za napredek
gospodarstva.

Nemški kancelar dr. Brüning je izjavil: v
času najtežjih gospodarskih nepravil, katere
preživlja Nemčija, mora priti do solidarne
delavne skupnosti delavcev in podjetij, ker
tako skupnost zahteva kultura nemškega
naroda.

V tej funkciji leži važnost obratnih zaup-
nikov — v tej smeri morajo težiti delavci
in podjetniki. Obratni zaupniki morajo po-
stati član velike solidarnosti delavcev in
podjetij.

Nujnost zavarovanja za slučaj brezposelnosti

Pri nas zavarovanja za slučaj brezpose-
lnosti dejansko nimamo. To zavarovanje po-
stoji samo na papirju. Po zakonu o borzah
dela in po naredbah, izdanih v okvirju tega
zakona, imajo borze dela priznavati in iz-
plačevati brezposelne podpore, katere pa
so skrajno nizke in jih more biti deležno le
prav neznatno število delavstva. Od te pod-
pore pa so bili prav do zadnjega časa iz-
ključeni delavci, kateri so zavarovani pri
bratovskih skladnicah. Šele pred kratkim
je bil tudi za to delavstvo ustanovljen po-
seben fond, kateri naj služi za podpiranje
brezposelnih članov bratovskih skladnic.

Sredstva, katera so borzam dela na razpo-
lago, so skrajno minimalna. Komaj en milijon
dinarjev letno morejo uporabljati za podpo-
re brezposelnim. Da je tak znesek tudi v
času ugodnejših delovnih prilik popolnoma
nezadosten, je jasno. Po veljavnih naredbah
bi morala sicer država ta fond iz lastnih
sredstev izpopolniti, toda do sedaj se to ni
zgodilo in izgleda, da se tudi v bodoče ne bo.

Poleg borze dela priznavajo brezposelnost
podpore tudi nekatera večja mesta iz svo-
jih lastnih proračunov, toda samo svojim
lastnim občanom. Skromno skušajo krizo
brezposelnosti blažiti tudi delavske strokov-
ne organizacije, katere pa ravno v času go-
spodarskih kriz same preživljajo najtežje
finančne krize.

Kolikor je danes sredstev za pomoč brez-
poselnim na razpolago, ne zadošča niti za
najskečajnejše potrebe v normalnem gospo-
darskem življenju — kaj šele v času naj-
ostrejših gospodarskih in socialnih kriz! Pri
nas se važnosti problema brezposelnosti no-
čemo zadosti resno zavedati in se obnaša-

mo tako, kakor da ta problem ne bi z vsemi
svojimi nevarnostmi prav nujno in resno
trkal na vrata. Žal nimamo točne in zanes-
ljive statistike o številu brezposelnih delav-
cev in nameščencev, toda ta nedostatek
problema brezposelnosti ne odpravlja, na-
sprotno: poostruje ga, ker se pojavlja v raz-
treseni in neurajeni obliki.

Ne vemo, kako dolgo bo trajala sedanja
gospodarska kriza in tudi ne vemo, v koliko
se more še poostri. Optimizem je sicer
močna življenjska gonilna sila, toda samo
od optimizma dobro urejeno in organizirano
gospodarsko in socialno življenje ne sme ži-
viti. Potrebni so varnostni ukrepi, da se pre-
prečijo in onemogočijo vsa presenečenja.
Število brezposelnih je vsak dan večje in
beda teh, kateri so brez vsakdanjega kruha,
je naravnost strašna. Nikjer ne morejo naj-
ti zatočišča. Pristojni so navadno v revne
kmetijske občine, katere nimajo proračunskih
možnosti, da bi blažile to krizo. Nekatere
večje občine se zatekajo k raznim podpor-
nim akcijam in skušajo na hitro roko od do-
brih in premožnejših ljudi zbrati nekaj sred-
stev za blažitev posledic brezposelnosti. To-
da take akcije so samo najskečajnejši zasilen
izhod in pogosto tudi bolj problematične
vrednosti. Javne oblasti, h katerim se na-
vadno v množicah odpušeni delavci po svo-
jih deputacijah zatekajo, nimajo sredstev, da
bi priskočile na pomoč in morejo nuditi le
skromno moralno pomoč.

Kakor vsako zavarovanje sloni na načelu,
da v času sreče zbiramo sredstev za čas
nesreče in potrebe, tako se mora to načelo
uveljaviti tudi v zavarovanju za slučaj brez-
poselnosti. Podjetja morajo v času ugodne

gospodarske konjunktore misliti tudi na čas
reducirane produkcije in zaposlitve ter poleg
na dividende misliti tudi na nevarnost ne-
zaposlenosti svojega delavstva.

Resnost časa zahteva moderniziran in
efekten zakon o zavarovanju za slučaj brez-
poselnosti. Kakor država skrbi za pasivne
krajce, tako mora skrbeti tudi za lačne ljudi,
katerim sicer sonce ni posušilo pridelkov,
pač pa so se za njimi zaprla vrata delav-
nic.

Velika kriza bratovskih skladnic

Tisočem naših delavcev in upokojujencem,
njihovim vdovam in sirotam je pokojninska
blagajna bratovske skladnice edina opora
za njihovo skromno eksistenco v starosti in
invalidnosti. Finančna ureditev bratovskih
skladnic je zato važno socialno vprašanje
in neodložljivo, ker izkazuje pokojninska
blagajna deficite, ki ogrožajo nadaljnjo red-
no izplačevanje pokojnin.

O krizi bratovskih skladnic se je na zad-
njem zasedanju baval tudi banovinski svet,
ki je sklenil, da se v banovinski proračun
vnese vsoto 1 milijona dinarjev v svrhu sa-
nacije bratovskih skladnic. Znesek enega
milijona dinarjev pa še zdaleka ni bo zado-
stoval za kritje obveznosti bratovskih sklad-
nic. Priskočiti bo morala na pomoč tudi še
država.

Kakšen položaj vlada pri bratovskih sklad-
nicah, naj osvetle naslednja dejstva:

Glavna bratovska skladnica v Ljubljani,
katere območje se razteza na vso dravsko
banovino, je ob svoji ustanovitvi na podlagi
pravil, predpisanih od gosp. ministra za šu-
me in rudnike pod R. br. 11.324/24, s 1. janu-
arjem 1925 prevzela izvajanje pokojninskega
zavarovanja rudarskega delavstva, ki so ga
vršile dotlej na popolnoma nezadostnih osno-
vah samostojne krajevne bratovske skladni-
ce pri posameznih podjetjih. Glavna bratov-
ska skladnica je prevzela tedaj vsega 16.721
zavarovanih članov, med njimi že mnogo sta-
rih in za delo nesposobnih, a premoženja je
prevzela od prejšnjih 18 samostojnih krajev-
nih skladnic vsega okrog 4 milijone dinarjev
knjižne vrednosti (od katerih je radi raz-
vredbe vrednostnih papirjev bilo treba od-
pisati preko 2 milijona), dočim bi za popo-
lno kapitalno kritje obveznosti, ki so ji bile
naložene, morala imeti okrog 400 milijonov
dinarjev premoženja.

Tako ogromen primanjkljaj se z normal-
nimi sredstvi ne bi bil mogel kriti niti z
amortizacijo na zelo dolgo dobo, saj je bilo
jasno že od početka, da bo učinkovito pre-
moženje z vsemi nadaljnjimi vplačili vred
(prispevek je znašal tedaj 5% zavarovanega
kategorijskega zaslužka) v kratkem času po-
polnoma porabljen. Zato je rudarsko gla-
varstvo v Ljubljani takoj v začetku odredilo,
da se upokojevanje sme vršiti samo na
podlagi zdravniško dokazane dvetretjinske
nesposobnosti za delo. S tem je bila odprav-
ljena starostna renta, ki bi po določbah čl.
92 novih pravil pripadala vsakemu zavarov-

vanemu članu po 30 letih zavarovanja, in so ostale samo rente za dokazano dvatretjinsko invalidnost ter posmrtna rente za vdove in sirote. A navzlic tej bistveni izpremembi v strukturi zavarovanja je kaj kmalu prišlo do prve krize.

Prvo leto poslovanja (1925) je pokojninska blagajna mogla zaključiti še s precej znatnim prebitkom, ker je urejevanje upravnega aparata zadrževalo upokojitve. V drugem letu (1926) so izdatki že skoraj dosegli tekoče prejemke, v tretjem letu (1927) so jih pa že prekoračili, tako da je nastopila nevarnost, da se med tem nabrano premoženje (10.14 milijonov) v doglednem času zopet izčrpa.

Da se ta nevarnost odvrne, je temeljem odredbe gosp. ministra za šume in rudnike R. br. 11.464/27 glavni upravni odbor dne 27. XII. 1927 sklenil, da se z veljavnostjo od 1. februarja 1928 prispevki povišajo od 5 na 7% kategorijskega zaslužka, dajatve pa deloma reducirajo, in sicer na ta način, da je za najvišjo dosegljivo pokojnino (80% kategorijskega zaslužka) bil določen pogoj 40-letnega članstva, dočim je dotlej zadostovalo 30-letno članstvo. Obenem so bile na enak način znižane tudi dotlej že priznane pokojnine in rente.

Ta ukrep je omogočil, da se je v četrtem letu (1928) in v petem letu (1929) zopet dosegel prebitok prejemkov nad izdatki in tudi v šestem letu (1930) se je v celoti še moglo vzdržati ravnovesje, toda v zadnjih mesecih poslednjega leta so izdatki že zopet presežali tekoče prejemke in je mesečni primanjkljaj že tako prišel naraščati, da je vnovič nastopila akutna nevarnost, da se dotlej nabrano premoženje (14.71 milijonov) v doglednem času zopet porabi.

Poslovni rezultati pokojninske blagajne v teh šestih letih so razvidni iz naslednjih podatkov; blagajna je imela

v letih	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
(v milijonih dinarjev)							
dohodkov	8.25	7.83	7.57	9.91	11.46	10.88	13.17
izdatkov	1.81	7.47	8.32	8.30	8.86	10.51	12.25
in koncem leta čistega premoženja	10.52	10.89	10.14	11.75	14.34	14.71	15.63

Spričo dejstva, da je proti koncu leta 1930 višina mesečnih prejemkov že zopet prišla zaostajati za izdatki in da je deficit stalno naraščal, je po brezuspešnem poskusu, da bi se v pogledu nadaljnjih sanacijskih ukrepov dosegel kak konkreten soglasen sklep glavnega upravnega odbora, ministrstvo za šume in rudnike z odločbo R. br. 1373/31 povišalo prispevke ter jih obenem diferenciralo, tako da znašajo prispevki od 1. marca 1931 dalje v območju krajevnih skladnic Celje, Jesenice, Krmelj in

Ljubljana	8 %
Štore	9 %
Hrastnik, Kočevje, Laško, Rajhenburg, Trbovlje in Zagorje	10.2 %
Velenje	10.8 %
Leše, Mežica in Ravne	12 %

Do te diferenciacije je prišlo iz razloga, ker je razmerje med prispevki in izdatki pri posameznih krajevnih skladnicah bilo tako različno, da se je Kranjska industrijska družba uprla enakomernemu povišanju in stalnemu doplačevanju za deficitne krajevne skladnice drugih podjetij.

Novo povišanje prispevkov je le začasno zopet upostavilo ravnovesje med prejemki in izdatki, kajti stalno naraščanje števila upokojenecv in njihovih rent ob istovrstnem stalnem padanju števila aktivnega članstva izpreminja položaj bolj in bolj na slabše. Posebno učinkuje v zadnjem času padanje števila aktivnega članstva, povzročeno po redukcijah, ki so posledica vedno težje gospodarske krize.

Pokojninska blagajna je imela

koncem leta:	aktivnega članstva:	rentnikov upokojenecv	(po novih pravilih) vdov	sirot drugih	
1925	16.666	216	58	95	—
1926	14.420	756	109	196	—
1927	13.890	971	159	269	—
1928	14.306	1.080	214	336	1
1929	15.587	1.114	282	385	1
1930	12.853	1.467	324	426	2
meseca junija 1931	11.729	1.553	365	458	2
meseca julija 1931	11.676	1.565	373	474	2
koncem leta 1931	11.592	1.604	398	493	2

Na enega upokojenca (rentnika) je prišlo koncem leta 1925 še 44, v sledečih letih pa 13, 10, 8, 8, 6, koncem meseca julija 1931 le še 5 in koncem leta 1931 le še 5 aktivnih članov.

V zadnjih mesecih je položaj ta, da tekoči prejemki navzlic povišanim prispevkom ravnokar še krijejo izdatke. Ker je pa izven dvoma, da se bo število aktivnega članstva še nadalje znižalo in da bodo pokojnine in rente še naprej naraščale, je sedaj vnovič nastopila nevarnost, da se načne sama glavnica doslej nabranega premoženja in da se tako sanacija sploh onemogoči.

V tem usodepolnem trenutku, ko je zadnji čas za kakršenkoli ukrep, da se pokojninsko zavarovanje našega rudarskega delavstva reši pred grozečim polomom, in ko je jasno, da so moči bratovskih skladnic za izvedbo sanacije prešibke, je intervencija države in banovine neodložljiva.

Da bi taka intervencija bila upravičena, izhaja iz dejstev, ki so zakrivila sedanji katastrofalni položaj in ki leže skoraj izključno izven območja udejstvovanja interesentov samih. Ako namreč analiziramo vzroke sedanje situacije, moramo ugotoviti, da so to v glavnem sledeče okolnosti.

1. **Razvredba premoženja** bratovskih skladnic v vojni dobi in po vojni; zlasti popolna izguba premoženja, prisilno vložene ga v vojna posojila;

2. **dejstvo, da se do 1. I. 1925 za pokojninsko zavarovanje prispevki niso niti najmanj prilagodili izpremenjenemu valutarnemu stanju**, tako da so se vplačevali še meseca decembra 1924 prispevki po tabelah, veljavnih od 1. I. 1893, preračunjeni v dinarje po ključu 1+4;

3. **napake reforme**, izvršene s pravilnikom R. br. 11.324/24, in sicer zlasti: a) pomanjkanje vsake matematične podlage pri izvedbi te reforme, b) polno vštetej prejšnjih članskih let v zavarovanje po novih pravilih, brez vsakršnega kritja, c) centralizacija prejšnjih samostojnih krajevnih pokojninskih blagajn v glavnih bratovskih skladnicah; ta centralizacija je namreč izpodrežala prejšnje vezi med zavarovalno ustanovo in zanj merodajnimi lokalnimi činitelji in izločila na ta način pokojninsko blagajno iz interesne sfere teh činiteljev;

4. **slaba gospodarska konjunktura v zadnjih letih**, zlasti v premogovni industriji; gospodarska depresija je povzročila nazadovanje števila aktivnega članstva in s tem nazadovanje prispevkov; z druge strani je pa pospeševala upokojitve; v istem smislu je učinkovala tudi tehnična racionalizacija, izvedena v zadnjih letih v obratih prizadetih podjetij.

Spričo teh vzrokov grozečega poloma, od katerih so prvi trije v direktni zvezi z javnopravnim ustrojem zavarovanja, četrta pa posledica okolnosti, ki imajo za prizadete značaj višje sile, bi bilo le pravično in v javnem interesu utemeljeno, da sodelujeta pri sanaciji tudi v prvi vrsti poklicana javna činitelja: država in banovina.

Ta intervencija ni samo utemeljena, temveč tudi neobhodno potrebna kajti brez nje bi sanacija bila popolnoma nemogoča, ker bi presežala moči interesentov samih. Saj je iz navedb razvidno, da so doslej bili storjeni za sanacijo najresnejši napori: odprava starostne rente; povišanje prispevkov od 5% najprvo na 7% in potem še na 8 do 12%; podaljšanje članske dobe, potrebne za pravico do polne 80% pokojnine v slučaju invalidnosti, od 30 na 40 let; znižanje vseh pokojnin in rent, računjenih po članski dobi izpod 40 let. Nadaljnje žrtve bi pa bile nemogoče in nesmiselne, ako ne bo verjetnosti, da sanacija uspe. Taka verjetnost bo dana le tedaj, ako dobe bratovske skladnice iz javnih sredstev pomoč, ki naj bi se smela vsaj subsidiarno uporabiti, tako da nabranega skromnega kapitala, ki naj bi se v teku dolgih desetletij povečal na višino potrebne kritja, ne bi bilo treba načenjati.

Kakor rečeno, je banovina že votirala 1 milijon dinarjev. Pričakujemo sedaj še subvencijo kakšnega milijona dinarjev od države. Upamo, da bo država pokazala prav tako kot banovina svojo resno voljo pomagati, da se kriza bratovskih skladnic vsaj za silo oblaži.

Dimnikarski mojstri še vedno molčijo

Še lansko leto so započeli dimnikarski pomočniki, včlanjeni pri Narodno-strokovni zvezi, akcijo, da se njihov položaj zboljša. Predvsem so zahtevali odpravo naravnih dajatev in sicer stanovanja in hrane. Zahtevali so plačo v denarju, kakor jo dobivajo vse ostale stroke. Nekateri dimnikarski mojstri so pozdravili tako zahtevo in pokazali vso dobro voljo, da se ugoti tej upravičeni zahtevi pomočnikov. Le nekaj starokopitnežev je v dimnikarski organizaciji, ki ovirajo sporazum med delodajalci in njihovimi pomočniki. Pri zadnjih pogajanjih za tak sporazum so mojstri stavili pogoj, da se naj tudi pomočniška organizacija zavzame za rajoniranje dimnikarske obrti, nakar bodo oni radi ugodili željam pomočnikov. Narodna strokovna zveza je podvzela vse potrebne korake za rajoniranje, ki se je tudi doseglo. Ko pa so mojstri dosegli svoje, so kratkoma lo pozabili na želje svojih pomočnikov in se tudi na dopise niso odzvali. Zato jih moramo tem potem prositi, naj držijo dano besedo. Rajoniranje se je doseglo in sedaj s polno upravičenostjo zahtevamo, da se ugoti stavljenim zahtevam pomočnikov, naj se srednjeveški način plačevanja pomočnikov odpravi. Pomočnikom naj se plača v denarju, oni sami si bodo že poskrbeli stanovanje in hrano. Pričakujemo, da bodo gg. mojstri sedaj vendar odgovorili na naše stavljenе zahteve.

Protestiramo!

Že opetovano smo naglašali, da ne bomo trpeli, da bi kdo izrabljaj javno funkcijo v partizanske svrhe. V nedeljo 14. t. m. se je zopet zgodil grd čin partizanstva, katerega obsojamo in proti kateremu javno protestiramo. Načelnik II. rudarske skupine v Hudijami g. Peter Lešnik je sklical za nedeljo 14. t. m. dva javna shoda v imenu II. rudarske skupine. Na shodih je poročal podpredsednik Bratovskih skladnic g. Šober, ki je bil v svojih izjavah nad vse lojalen, medtem ko je načelnik II. rudarske skupine priporočal očitno volitvam v krajevno bratovsko skladnico listo krščanskih socialcev in pobijal listo nacionalno zavednega delavstva. II. rudarska skupina mora stati visoko nad vsako organizacijo in ne sme noben njen funkcionar uganjati partizanstvo. V tem primeru pa je načelnik te skupine v Hudijami grobo kršil to načelo.

Volitve v bratovske skladnice

Trboveljskim rudarjem!

V nedeljo oddajte vsi svoj glas za kandidatno listo Narodno strokovne zveze, katere nosilec je tovariš

IVAN JAZBEC, rudar, Separacija.

Na tej listi so odločni zagovorniki rudarjev, ki so že nešteto krat pokazali, da niso frazerji, ampak moške dela. Pomislite, da gre za veliko stvar in da ni vseeno, kdo Vas zastopa v krajevni bratovski skladnici. Le odločni in zreli moške bodo lahko izpolnili Vaše nade in z vso odločnostjo branili Vaše interese. Zato oddajte vsi do zadnjega glasovnico za našo listo.

Povejte vsem, da je nosilec naše liste: Ivan Jazbec, rudar na Separaciji.

Kdor hoče sebi in svojcem dobro, naj glasuje le za listo Narodno strokovne zveze.

VOLITVE V BRATOVSKO SKLADNICO V TRBOVLJAH.

Ker je letos potekla triletna funkcijska doba delegatom in upravnim odbornikom bratovske skladnice, se vršijo volitve. V Trbovljah se vršijo volitve v nedeljo 21. t. m. Za volitve sta postavljeni dve kandidatni listi. Eno je postavila Narodno strokovna zveza, drugo so postavili marksisti in klerikalci skupaj. Marksisti, ki so venomer peli eno samo pesem, da narodnjakarjev v Trbovljah ni, so ravno sedaj pokazali, da se nacionalnega delavstva boje, tako da so se zvezali s klerikalci. Marksiste bo še glava bolela vsled zveze s klerikalci!

Strnite svoje vrste in pokažite svojo zrelost. Oba nasprotnika sta se združila proti Vam, ker se zavedata, da bi gladko propadla, če bi se pojavile njihove liste posamezno. Marksistična in klerikalna zvezda je v zatonu. Ne ustrašite se skupnega nasprotnika, nego še bolj poprimite za delo in popeljite do zadnjega našega moža na volišče.

V nedeljo 21. t. m. vsi do zadnjega v borbo za zmago liste Narodne strokovne zveze.

RUDARJEM IZ HUDE JAME.

V nedeljo 21. t. m. ste pozvani, da izvršite svojo dolžnost kot polnopravni člani krajevnih bratovskih skladnic. Narodna strokovna zveza Vas pozivlja, da volite samo kandidate, ki jih je postavilo nacionalno zavezno delavstvo. Dosedanji delegati v tej važni socialni instituciji niso izvršili tega, kar ste od njih pričakovali. Storitite tedaj vsi do zadnjega svojo dolžnost in volite našo listo, ki se glasi:

1. Budna Anton	17. Kačur Alojz
2. Bovha Alojz	18. Klepej Alojz
3. Brezovšek Andrej	19. Knez Miloš
4. Dornik Ferdo	20. Košič Miha
5. Dragar Ludvik	21. Kajtna Anton
6. Dornik Franc I.	22. Klanjšek Jože
7. Flis Martin	23. Krašek Ivan
8. Goztnikar Alojz	24. Krašovec Franc
9. Gabrič Ernest	25. Knez Jože
10. Grilc Franc I.	26. Krese Filip
11. Golob Miha,	27. Lapornik Rudolfi
12. Hribar Anton,	28. Lapornik Vinko
13. Hriberšek Justin	29. Lenart Franc
14. Hojnik Anton	30. Lapornik Ferdo
15. Hajbinšek Konrad	31. Lapornik Jože II.
16. Jakopič Jože II.	32. Lupče Anton

33. Lapornik Gašper	53. Stradar Ernest
34. Mlakar Ivan	54. Senica Alojz
35. Mrak Jože	55. Sinka Jurij
36. Planko Martin	56. Šeme Karl
37. Petek Karl	57. Selič Jože
38. Pirman Ivan	58. Salamon Franc
39. Pirc Martin	59. Šunter Franc
40. Peklar Maks	60. Stancer Ivan
41. Primon Ivan	61. Špan Jože
42. Primon Jakob	62. Štante Miha
43. Primon Filip	63. Špende Ivan
44. Rehar Ludvik	64. Terbovc Martin
45. Resnik Alojz	65. Teršek Leopold
46. Rak Matevž	66. Vodičnik Ignac
47. Rifi Martin	67. Vrečar Rudolfi
48. Rukavina Štefan	68. Vigele Jurij
49. Rehar Ivan	69. Zalokar Ivan
50. Stradar Robert	70. Zelič Ciril
51. Sluga Ludvik	71. Selič Martin I.
52. Skalič Ciril	

Ne dajte se begati od ljudi, ki mnogo govore in obetajo, stvarno delo v prid delavstva jim je pa postranska stvar. Volite vsi kandidate Narodno strokovne zveze!

DVA RUDARSKA SHODA PRI SV. JEDERTI NAD LAŠKIM.

V nedeljo 14. t. m. sta se vršila dva rudarska shoda pri Sv. Jederti nad Laškim. Prvega je sklical načelnik II. rudarske skupine odnosno II. rudarska skupina in je na njem poročal g. Šober iz Zagorja. Shod se je vršil ob 11. uri dopoldne in je bil prav dobro obiskan. Večino so tvorili člani NSZ, ki so se oglasili tudi k besdi, kar je revoltiralo načelnika II. rudarske skupine g. Lešnika, da je shod predčasno zaključil. Medtem ko je bil g. Šober stvaren in objektiven, je g. Lešnik v svojstvu načelnika II. rudarske skupine znova pokazal svoje partizanstvo in priporočil samo listo krščanskih socialcev za volitve v bratovsko skladnico. Tajnik podružnice NSZ iz Hude jame tov. Knez mu je javno stavil vprašanje, zakaj

zlorablja funkcijo načelnika II. rudarske skupine in zakaj v tem svojstvu blati listo NSZ ter jo nazivlja podjetniško listo. G. Lešnik je skušal nekaj odgovorjati, kar mu pa ni uspelo. Ko je videl ogorčenost zborovalcev, je kratkoma zaključil shod, češ, kaj se bomo kregali. Zborovalcev se je polotila še hujša razburjenost in zahvaliti se je le prisotnim funkcionarjem NSZ, da se je shod zaključil mirno. Po shodu se je razvila živahna debata, pri kateri je moral slišati gospod Lešnik marsikatero pikro na svoj račun. — Popoldne ob 5. uri se je vršil shod NSZ. Veliko pred 5. uro se je jela polniti velika gostilniška soba in se zborovanje začelo točno ob 5. uri ob nabito polni sobi. Zborovanje je otvoril predsednik podružnice gospod Šuntar, ki je pozdravil tajnika tovariša Kravosa, predsednika trboveljske podružnice tov. Korena, sreskega tajnika g. Švaba in odbornika tov. Jamška. Prvi je govoril tov. Kravos o važnosti volitev v bratovsko skladnico. Orisal je položaj te važne rudarske institucije in kazal na pogrešno mišljenje nekaterikov, ki smatrajo volitve za manj važne. Kot drugi je govoril predsednik trboveljske podružnice tov. Miha Koren, ki je pokazal marksiste in krščanske socialce v njihovi pravi luči. Povedal je, da imajo ti ljudje dva obraza. Enega rabijo za rudarja, drugega pa tam, kjer ni rudarja. Govornik je obrazložil še zahtevo trboveljske podružnice, da se analogno z ustanovitvijo podporne brezposelnega fonda za rudarje ustanovi tudi borza dela za rudarje in predlagal tudi tozadevno resolucijo. Resolucija je bila soglasno sprejeta. Govor tov. Korena so pozdravili rudarji z vidnim zadovoljstvom. Ob koncu se je zborovalcem priporočalo, naj vsi kompaktno volijo kandidate NSZ, katere prinašamo na drugem mestu. Zborovanje, ki je trajalo nad dve uri, je znova dokazalo, da je trdnjava nacionalno zaveznega delavstva pri Sv. Jederti močna in nezrušljiva. Tako je prav.

Pokret narodnega delavstva

OBČNI ZBOR PODRUŽNICE NSZ V PTUJU.

Podružnica Narodne strokovne zveze v Ptujju je imela v torek, dne 2. februarja svoj redni občni zbor v gostilni Wagrاندl. Občni zbor je otvoril in vodil dosedanji predsednik tov. Anton Blažek, ki je uvodoma pozdravil vse zborovalce in podal potem svoje poročilo. Sledila so nato poročila tajnika, blagajnika in revizorjev. Po poročilih se je izvolil nov odbor, v katerem so: predsednik tov. Ivan Brumen, podpredsednik tov. Mihael Hercogh, tajnik Anton Blažek in blagajničarka Milka Mojzer. Poleg njih je izvoljen še odbor in namestniki ter pregledovalci računov. Kakor je pokazal občni zbor, je podružnica delavna!

OBČNI ZBOR PODRUŽNICE NSZ V STRAŽIŠČU.

Naša podružnica je imela na Svečnico 2. februarja vsakoletni občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število članov. Občnemu zboru je predsedoval agilni predsednik tov. Tomaž Kavčič, ki je podal tudi predsedniško poročilo. Po poročilih odbora se je izvolil naslednji novi odbor: predsednik Tomaž Kavčič, podpredsednik Anton Oman, tajnik Valentin Oman, blagajnik Franc Hafner, odborniki: Janez Hafner, Ludvik Češeni, Jože Kavčič, Vinko Bernik, Gregor Bajželj in Ana Ovin, namestniki: Jožef Oman, Jožef Benedik in Meta Benedik, pregledovalca

računov Janez Bajželj in Nikolaj Gros. No-voizvoljeni predsednik se je zahvalil članstvu za zaupanje in obljubil, da bo odbor kot doslej posvečal vso svojo skrb napredku NSZ in članstva.

PREDAVANJE PODRUŽNICE NSZ NA LOKAH.

Podružnica NSZ na Lokah pri Zagonju je priredila v nedeljo 24. januarja socialno predavanje. Predaval je podpredsednik NSZ tov. dr. Joža Bohinjec o kolektivnih pogodbah. Predavanja se je udeležilo kakih 80 članov, ki so z zanimanjem sledili lepemu predavanju tovariša predavatelja, ki je seznanil članstvo z vprašanjem kolektivnih in drugih službenih pogodb. Članstvo je bilo s predavanjem izredno zadovoljno in je predsednik podružnice izrekel predavatelju toplo zahvalo za res krasno predavanje. Članstvo si želi še več takih strokovnih predavanj.

ŽALOSTNE RAZMERE MED DELAVSTVOM GORNJE SAVINJSKE DOLINE

Iz Luč nam sporoča podružnica, da tako žalostnega stanja med delavstvom še ni bilo kakor je letos. Domala vse delavstvo je brezposelno in s strahom gleda v bodočnost. Potom podružnice NSZ se je obrnilo delavstvo za pomoč na vse merodajne kroge. Da je stanje res žalostno, nam dokazuje dejstvo, da se je javilo na inserat, potom katerega so se iskali lesni delavci za Turčijo.

na stotine delavcev, ki bi pustili domovino, ženo in otroke in pohiteli v tujino. Glad pri tiska in so ljudje odločeni iti kamorkoli, samo da dobe zaslužek in kruh.

LEPA ZMAGA NACIONALNIH KOVINARJEV NA JESENICAH.

Na naše trditve, da se nacionalni pokret delavstva jača, so se nam nasprotniki smejali in nam ob vsaki priliki napovedovali skorajšnjo smrt. Mi pa smo vedeli, da naš pokret, ki je zdrav in soliden, raste in se širi. Pri zadnjih volitvah obratnih zaupnikov v podjetjih Kranjske industrijske družbe na Jesenicah in Javorniku smo lahko ugotovili, da smo imeli prav. Doslej je naša organizacija imela vedno samo enega obratnega zaupnika in sicer na Javorniku, pri zadnjih volitvah pa smo dobili dva nova zaupnika na Savi. Članstvo naše organizacije je z zadoščenjem pozdravilo ta uspeh, ker vidi v njem plod dolgotrajnega neumornega dela. Naša organizacija je dobila dva mandata več, ta dva mandata je moral nekdo izgubiti, in sedaj se kosita med seboj marksistična in klerikalna organizacija, ker nobena noče priznati te izgube. Marksistični listi pišejo, da so narodni socialci dobili dva zaupnika več na račun klerikalcev, krščanski socialci pa pišejo v svoji »Pravici«, da so narodni socialci dobili dva mandata več na račun marksistov. Kje je resnica, ni težko uganiti. Po naših računih je vsaka izmed navedenih organizacij izgubila po en mandat. Značilno pri zadnjih volitvah obratnih zaupnikov je bilo to, da ni smel znani predsednik obratnih zaupnikov Jeram kandidirati, ker bi sicer marksisti slabo odrezali. Nekaj se kuha med rdečkarji. Mi smo že večkrat poudarili, da fraze še niso pokret, kakor ni pokret širokoustenje. Nekateri, ki nam tega miso verjeli, bodo vsaj sedaj priznali, da smo imeli prav.

USTANOVITEV NAŠE NOVE POSTOJANK V ZABUKOVCI V SAVINJSKI DOLINI.

Narodno zavedni rudarji državnega rudnika v Zabukovci si bodo ustanovili podružnico Narodno strokovne zveze. V Zabukovci obstoja sicer mala skupina marksistov, ki pa se udeležujejo največ v »Svobodi«, medtem ko pozabljajo na strokovno borbo. Narodno zavedno delavstvo pa ne more v marksistično organizacijo, ki je pri zadnjih volitvah bila popolnoma pasivna in je s tem pokazala, da ji je država in narod deveta briga. Tudi ne more narodno delavstvo mirno gledati, kako se zastruplja mladina z internacionalnimi gesli, ki odtujujejo mladino svojemu narodu. Zato si bodo ustanovili svojo organizacijo, ki bo širila ljubezen do države in naroda. Mi rudarji v državnih rudnikih ne smemo nikoli pozabiti, da nam daje država kruh in da smo zato dolžni biti za državo in narod. V kratkem se bo vršil ustanovni občni zbor naše nove nacionalne strokovne organizacije, kateri že v naprej želimo veliko uspeha.

SIJAJNO USPELI OBČNI ZBOR PODRUŽNICE NSZ V ŽIREH.

Podružnica Narodno-strokovne zveze v Žireh je imela dne 16. januarja t. l. svoj redni občni zbor, ki se je vršil v dvorani Sokolskega doma. Udeležba na občnem zboru je bila nepričakovano lepa. Zanimanje za občni zbor izredno veliko.

Občni zbor je otvoril predsednik tov. Pavel Zajc, ki je uvodoma pozdravil zborovalce in zastopnika izvrševalnega odbora, tajnika tov. Kravosa. Podal je potem v kratkih potezah svoje poročilo. Tajnik tov. Mrovlje Delfin je podal izredno lepo tajniško poročilo, v katerem se je dotaknil vseh vprašanj, ki se tičejo delovanja podružnice. Tudi je omenjal krizo čevlarske obrti v žirovski

kotlini, ki je vedno hujša in ki grozi, da bodo pomočniki izgubili še oni mali košček kruha, ki ga imajo. Poročal je tudi o stanju podružnice in članstva. Ob koncu je pozval zborovalce, naj se trdno oklenejo organizacije, ker časi so preresni in je le v skupnosti moč. Iz poročila smo posneli, da je podružnica priredila tudi nekaj predavanj, med njimi zelo posrečeno predavanje o higieni delavca. Predaval je zdravnik g. dr. Gregorčič iz Gorenje vasi. Blagajnik je poročal, da je bilo denarnega prometa 13.358,50 Din, kar je vsekakor lep znesek z ozirom na težke prilike, ki vladajo v Žireh. Podružnica je izplačala tudi nekaj podpor, kar so vzeli člani z zadoščenjem na znanje. Na predlog revizorjev je bil izglasovan blagajniku absolutorij.

Tajnik tov. Kravos je v daljšem govoru orisal položaj delavstva v Jugoslaviji, dotaknil se je predvsem vprašanja tovarne »Bat'e« pri nas, z ozirom na svoječasnno polemiko v časopisju in z ozirom na razburjenje, ki je vladalo med članstvom. Tajnik je pojasnil to vprašanje iz treh vidikov, tako da so dobili člani jasno sliko o tem za nje tako važnem vprašanju. Z izvajanjem tov. Kravosa so bili zborovalci zadovoljni, kar so dokazali z aplavzom.

Volitve novega odbora so se vršile z vzklikom in so bili v odbor izvoljeni: predsednik tov. Rudolf Drmota, podpredsednik Friderik Hoja, tajnik Franc Oblak, blagajnik Anton Bogataj, odborniki Andrej Andrejčič, Vinko Gladek, Ivan Tratnik, Anton Žokelj in Karol Rettelj. Revizorja tov. Pavel Zajc in Mrovlje Delfin. Vsi novoizvoljeni odborniki so sprejeli mesta v odboru in izjavili, da bodo hodili pota svojih prednikov v korist narodnega delavstva.

Tov. tajnik Kravos se je zahvalil vsem bivšim odbornikom za njih požrtvovalno delo, posebno pa bivšemu predsedniku Pavlu Zajcu in vzornemu tajniku Mrovljetu Delfinu. Tudi tov. Pavel Zajc kot bivši predsednik se je zahvalil svojim kolegom, ki so mu pomagali v odboru in izrekli željo, naj novi odbor uspešno nadaljuje delo v podružnici.

Novoizvoljeni predsednik tov. Drmota je nato zaključil sijajno uspešno zborovanje, katerega se je udeležilo do 150 čevlarskih pomočnikov — članov podružnice NSZ.

Le naprej do zmage.

NAIVNOST VEVŠKIH KRŠČANSKIH SOCIALCEV.

Zadnja »Delavska pravica« prinaša dolg uvodnik o bivšem predsedniku zaupnikov g. K. Pintarju, katerega je tovarna odpustila potem, ko mu je potekla funkcionska doba obratnega zaupnika. Vse prav in v redu. Nas veseli, da se je organizacija tako postavila za svojega voditelja. Iznenadilo pa nas je, da so krščanski socialci porabili tudi to priliko, da lopnejo po nas, ki smo organizirani pri NSZ. Mi smo baje izdajice, ker smo kršili dogovor delavstva, ki se je izreklo za to, da gredo vsi kompaktno pri volitvah obratnih zaupnikov v borbo za Pintarja. Čudno naivni so krščanski socialci, če mislijo, da velja dogovor nekaterih njihovih petelinov obvezno tudi za naše članstvo. Od kdaj pa so člani NSZ pod skrbstvom in komando klerikalcev? Naša organizacija je sklenila, da nas o pi samostojno, kakor je nastopila vselej in pri vsakih volitvah. Radovedni smo, če bi bili krščanski socialci šli v borbo v slučaju, da bi kdo naših zletel na cesto. Koliko naših je bilo že odpuščenih, pa niso rekli ne bev, ne mev. Res, naivni so krščanski socialci, pa jim nismo zamerili, ker je list izšel ravno ob pustu in smo vzeli to za smeh in šalo. — Volitve obratnih zaupnikov so se izvršile. Proti volitvam se je vložila pritožba, ker je volilni odbor, katerega so imeli v rokah klerikalci, kršil načela zakona in potrdil listo, na kateri je delavec, ki ni več zaposlen v to-

varni. Nerazumljivo nam je, kako more nekdo, ki ni v podjetju, braniti interese onih, ki so v podjetju. Ali se pri vevških klerikalcih res vse začne in neha pri eni osebi. Izgleda vsaj tako in to je žalostno. — Še nekaj iz Vevč, kar ni veselo. Naši člani prav radi zahajajo v Sokolski dom in so navdušeni Sokoli. Nekaterim klerikalnim petelinom pa to ni všeč in se zaganjajo v naše članstvo. Da ne bi temu ali onemu škodovali, smo zaenkrat zamolčali imena. Svarimo pa vsakogar pred novimi napadi. Povemo enkrat za vselej. Mi smo dosle jbili popustljivi in prizanašali. Po nesramnih napadih pa ne bomo več. Brez pardona bomo obračunali z vsakomur, ki bo pljuval na nas zaradi tega, ker smo Sokoli in nacionalisti.

USPELO ZBOROVANJE NAŠIH RUDARJEV V TRBOVLJAH.

Podružnica Narodno strokovne zveze v Trbovljah je priredila v nedeljo 31. januarja ob pol 10. uri v dvorani ge. Forte na Vodah javno zborovanje z dnevnim redom: 1. Položaj rudarjev. 2. Socialna zakonodaja in brezposelnost. Zborovanje je bilo prav dobro obiskano in je na njem poročal podružnični predsednik tov. Miha Koren. Na zborovanju se je razpravljalo tudi o volitvah v bratovsko skladnico in se je pozvalo volilce, naj agitirajo in glasujejo za listo nacionalno zavednih rudarjev. Zborovanje je poteklo mirno in je lepo uspelo. — Podružnica NSZ se pridno pripravlja na volitve v bratovsko skladnico. Dala je navodila tudi vsem ostalim podružnicam v revirjih, da se na volitve dobro pripravijo.

USTANOVNO ZBOROVANJE PODRUŽNICE NSZ V HUDI JAMI.

Nekaj zavednih rudarjev je sklicalo v nedeljo 17. januarja pri Sv. Jederti nad Hudojamo zborovanje za ustanovitev podružnice NSZ. Velika soba gostilne pri Stokavniku je bila nabito polna še pred začetkom, četudi so klerikalci sklicali za isti dan in nekoliko preje svoje zborovanje, na katerem so rotili rudarje, da se naj ne udeležijo zborovanja pri Stokavniku. Zborovanje je otvoril rudar tov. Franc Šuntar, ki je pozdravil zborovalce, med njimi tajnika NSZ tov. Kravosa in predsednika trboveljske podružnice NSZ tov. Miha Korena. Pojasnil je potem, da si je narodno zavedno delavstvo zaželelo svoje strokovne organizacije, vsled česar se je sklicalo zborovanje. Tajnik tov. Kravos je potem v daljšem izvajanju obrazložil namen in pomen NSZ in se dotaknil tudi strokovnega pokreta vobče. Tov. Miha Koren je v imenu trboveljskih rudarjev pozdravil zborovanje in izrazil veselje nad dejstvom, da rudarji sami dajejo inicijativo za ustanovitev novih postojank narodnega delavstva. Po govorih se je izvolil pripravljalni odbor, v katerega so bili izvoljeni predsednik tovarniš Franc Šuntar, I. podpredsednik tov. Ivan Špende, II. podpredsednik Ferdo Dornik, tajnik Drago Knez, blagajnik Ludvik Sluga in odborniki Joško Kaplja, Maks Reklar, Anton Majdič, Robert Stradar, Alojz Kačur, Rudolf Lapornik, Matevž Rak, Slavko Požun in Anton Hribar.

Po volitvah se je oglasilo k besedi več govornikov, ki so izrekli svoje veselje nad ustanovitvijo podružnice NSZ, katere je že pokazala z dejanji, da razume položaj rudarjev in da jih zna ob vsakem času pravilno zaščititi.

Zborovanja se je udeležilo nenavadno lepo število članov Sokola, ki so vsi pristopili k novi podružnici. Zbor Sokolov je ob zaključku zborovanja zapel »Hej Slovane« in več drugih narodnih pesmic. Ob splošnem navdušenju za pokret nacionalnega delavstva je novoizvoljeni predsednik tov. Šuntar zaključil krasno zborovanje.

ZA ZNIŽANJE STANOVANJSKIH NAJEMNIN.

Na inicijativo Udruženja jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev, oblastnega odbora v Ljubljani, so ustanovile narodne strokovne organizacije državnih nameščenecv, upokojencev, privatnih nameščenecv in delavcev akcijski odbor, ki si je nadel nalogo prirediti javen shod v protest proti visokim stanovanjskim najemninam v dravski banovini. V akcijskem odboru je sodelovala tudi naša organizacija.

Akcijski odbor je sklical dne 12. januarja zvečer javen shod v veliko dvorano Uniona. Dvorana je bila nabito polna, dokaz, kako je bil shod potreben. Shodu je predsedoval tov. Ivan Deržič, ki je uvodoma objasnili namen shoda. Glavni referent je bil predsednik NSZ tov. Rudolf Juvan, ki je v daljšem referatu iznesel pravo sliko stanovanjske mizerije v Ljubljani in dokazal, da so najemnine res previsoke. Govorili so še zastopniki ostalih v akcijskem odboru sodelujočih organizacij, nakar se je sprejela resolucija, ki zahteva znižanje najemnin.

Akcijski odbor je resolucijo odposlal na vse merodajne faktorje, udeležil pa se je tudi po dveh odposlancih ankete o tem vprašanju, ki se je vršila v Beogradu.

Želimo, da bi uspeh ne izostal, ker čutijo predvsem delovni sloji pezo predragih najemnin.

MESARSKI POMOČNIKI, ORGANIZIRAJTE SE!

Ljubljanski mesarski pomočniki so bili svojčas prav dobro organizirani. Polagoma je njihova organizacija prenehala z delom in že so podjetniki smatrali, da je prišel ugoden čas, ko se da marsikaj pridobiti na račun pomočnikov. Predvsem se je zvišal delovni čas, ne da bi pomočniki od tega kaj imeli. Pomočniki so molče prenašali nova in nova bremena, vendar so končno uvideli, da ne more več tako, če nočejo delati kar 24 ur na dan. Vsi pomočniki neke tovarne na Viču so se organizirali pri Narodno-strokovni zvezi, ki je takoj podvzela potrebne korake, da se pomočnikom plačajo nadure po zakonskih predpisih ali pa se jih odpravi. Tovarnar je nadure raje odpravil, kakor bi jih plačal. Pomočniki so seveda bili s tem zadovoljni, ker so prej delali po 14 in 16 ur dnevno, sedaj delajo za isto plačo samo 8 ur. Edino kar so izgubili, je popoldanska kava, katero jim je tovarnar vzel, češ, da je bilo to za pribojšek k naduram. Iz tega se vidi, kako poceni so delali pomočniki nadurno delo. Za belo kavo in kos kruha. Sedaj izhajajo brez tega, a imajo veliko več počitka. Ta primer bi moral okorajžiti vse pomočnike mesarske obrti, da bi znova pristopili v strokovno organizacijo in si zaščitili svoja prava.

POKRET NAŠIH CESTNIH ŽELEZ- NIČARJEV.

Podružnica Narodno-strokovne zveze cestnih železničarjev v Ljubljani je imela dne 4. januarja t. l. svoj občni zbor v društvenih prostorih. Občni zbor se je vršil ob 23. uri in je bil z ozirom na pozno uro prav dobro obiskan. Občnemu zboru je prisostvoval tudi zastopnik izvrševalnega odbora tovariš Kravos. Po poročilih odbora so sledile volitve odbora, kateremu na čelu je izvoljen kot predsednik tov. Edvard Terkuč. Tovariš Kravos je v lepem govoru podčrtal naloge, ki čakajo novi odbor in vse članstvo. Na občnem zboru se je tudi sklenilo prirediti zborovanje o priliki volitev obratnih zaupnikov.

Volilni odbor podružnice NSZ za volitev obratnih zaupnikov je sklical dne 25. januarja ob 22. uri v gostilni »pri Franceljnu« v Šiški javno zborovanje. Zborovanja se je udeležilo izredno lepo število članstva. Zbo-

rovanje je otvoril tov. Terkuč, ki je pozdravil navzoče in podal besedo podpredsedniku NSZ tov. dr. Bohinju. Le ta je v daljšem govoru orisal delo občinskega sveta in se pri tem dotaknil velikega razmaha ECŽ ter po udaril, da se imajo nameščenici zahvaliti ravno sedanji upravi, če se je njih položaj izboljšal in jih je toliko prišlo h kruhu. Trdo je prijel nekatere nerazsodnejše, ki ne znajo drugega kot zabavljati in kritizirati, pri tem pa ne pomislijo, da s tem samo škodujejo interesom uslužbencev, ne pa koristijo. Pojasnil je tudi, da so nekateri v zmoti, ker očitajo upravnim odbornikom ECŽ, da so kapitalisti, ki grdo delajo z uslužbenci. Upravni odborniki ECŽ niso kapitalisti, ker je ECŽ občinsko podjetje in ne delniška družba. Oni samo v imenu občanov to podjetje upravljajo in morajo pri tem varovati tudi interese vseh občanov in občine. Konstatiral je tudi, da niso uslužbenci od prejšnjih občinskih uprav imeli nikoli toliko novih ugodnosti, da pa niso nikoli tako zahrbtno napadali teh uprav. Priporočal je uslužbencem razsodnost, ker le potem smejo pričakovati, da bodo tudi njih upravičene želje izpolnjene. Kot drugi je govoril predsednik NSZ tovariš Juvan, ki je pojasnil veliko važnost volitev obratnih zaupnikov. Dotaknil se je tudi drugih vprašanj, ki so si jih stavili uslužbenci ECŽ kot njihov minimum in obljubil, da bo NSZ storila vse, da se bodo njih upravičene želje uresničile. Tretji je govoril tajnik tov. Kravos, ki je povedal, da je NSZ bila ona organizacija, ki je že nekaj storila za uslužbence ECŽ. Ravno NSZ se imajo uslužbenci zahvaliti, da se je službena pragmatika nekoliko spremenila v korist uslužbencev. Ostro je žigosal baharijo marksistične organizacije, ki ni doslej pokazala nobenih uspehov, pač pa je vsak uspeh NSZ reklamirala zase in na vsa široka usta hitela zatrjevati, da bi tega ali onega uspeha ne bilo, če ne bi bila internacionalna organizacija posegla vmes. Govornik je končal s konstatacijo, da je bila marksistična organizacija v vsem pasivna, aktivna je bila le v toliko, da se je znala ob vsaki priliki našopiriti s pavovim penjem, katerega imajo marksisti na stote. Zborovalci so z navdušenjem pozdravili odkrite besede tajnika, ki jim je razgalil bahavost marksistov do popolnosti. Govorili so potem še drugi govorniki iz vrst uslužbencev samih, med njimi dva, ki sta se zahvalila NSZ, ker je za nju intervenirala in dosegla uspeh. Shod, ki je trajal nad dve uri, je zaključil predsednik tov. Terkuč. — Zanimivo je bilo, da so nekateri voditelji marksistov, med njimi funkcionar J. stali pred vrati in prisluškovali. Pozvani, naj vstopijo in se oglašijo k besedi, so po stari navadi stisnili rep med noge in izginili v temi.

BOLEST »UEDINJENEGA ŽELEZNIČARJA« V AKUTNEM STADIJU.

»Uedinjenemu železničarju« kar ne gre v glavo, da je mogoče, da so marksisti izgubili pri ECŽ kar dva obratna zaupnika. Doslej so jih namreč imeli 6, odslej se bodo morali zadovoljiti s štirimi. In prav nič ni pomagalo, da so poklicali na pomoč tudi Delavsko zbornico, ki je poslala svojega agitatorja na volišče, narodno zavedni uslužbenci so volili svojo listo in izbili marksistom dva mandata. Sedaj se pa list zaganja v NSZ in grozi. Počasi, počasi sodrugi, saj še ni vseh dni konec. Vremena Kranjem bodo se zjasnila, pravi naš pesnik. In tudi pri ECŽ se bodo. Takrat bo pa vaša boleost še hujša in vam niti Delavska zbornica ne bo pomagala.

DELAVSKA ZBORNICA IN VOLITVE ZAUPNIKOV PRI ECŽ.

Po zakonu je Delavska zbornica pozvana, da sodeluje pri volitvah obratnih zaupnikov, vendar mora strogo varovati svojo nevtral-

nost in mora njen predstavnik pozabiti na partizanstvo. Pri volitvah ECŽ pa ni bilo tako. Predstavnik Delavske zbornice, referent g. Kopač, je očitno pokazal, da mu gre za zmago marksistične liste in je tako tudi nastopal. Ko so predstavniki liste NSZ protestirali, ker se je iz seznama volilcev izpuščilo 8 volilcev, je g. Kopač med drugim dejal: »no, ja, vam jih pa pustimo, saj tako vam ne bodo pomagali«. S tem je ta predstavnik kršil objektivnost, ki bi jo moral pokazati kot oficijelni zastopnik javnega urada. NSZ je ugotovila še druge nepravilnosti pri volitvah v drugih podjetjih in zbira tozadavni material ter bo vložila na pristojno mesto protest.

KOVINARJI STROJNIH TOVARN V LJUBLJANI V NAŠIH VRSTAH.

Delavstvo v ljubljanskih Strojnih tovarnah je bilo dolga leta včlanjeno pri marksistih. Razočarano po delu voditeljev te organizacije jo je zapustilo in bilo nekaj časa neorganizirano. Vendar pa ne dolgo. Discipliniran delavec, posebno iz kovinske stroke, ne more pogrešati strokovne organizacije in so se zato organizirali pri ljubljanski podružnici Narodno-strokovne zveze. V podružnici bodo imeli svoj poseben odsek kovinarjev s svojim zaupništvom. Novi člani so se sestali že večkrat v našem tajništvu, kjer so se pogovorili o svojem delu v organizaciji. Nekatereim prevročekrvnim marksistom v tovarni, med njimi je tudi en mojster, pa ni šlo, oziroma ne gre v glavo, kako je mogoče, da so se odločili nekateri narodno zavedni kovinarji pristopiti v našo organizacijo in so jim pretili. Te pretnje so začeli izvajati s tem, da jih nekateri predpostavljene šikanirajo. Tajništvo je takoj podvzelo potrebne korake pri novem direktorju g. Jurašu, ki je kot skrajno uvideven človek obljubil, da bo preprečil vsak poskus takega preganjanja. Vse vročekrvneže svarimo pred kakimi nepremišljenimi dejanji. Zaenkrat zamolčimo imena, vendar bomo v bodoče brez pardona javno žigosali one, ki si lastijo pravico monopola nad delavstvom. Delavstvu je pustiti popolnoma svobodna volja, kje naj bo organizirano. »Svobodne« strokovne organizacije pa hočejo s terorjem doseči »nesvobodno« organiziranje delavcev v njihovih vrstah. Gospodom sodrugom povemo enkrat za vselej, da smo mnogo prežrti in pardonirali, odslej ne bomo več. Če hočejo na vsak način borbo, prosimo, ravno v Strojnih tovarnah znamo precej čednih stvarčic iz delovanja marksistov.

TUDI KOVINARJI »SATURNUSA« V LJUBLJANI V VRSTAH NSZ.

V tovarni »Saturnus« v Mostah je delavstvo skrajno nezadovoljno s poslovanjem marksistične organizacije. Nekateri teh delavcev so se obrnili na našo centralo in dobili vsa pojasnila za pristop v vrste Narodno-strokovne zveze. Hočejo slediti primeru svojih tovarišev iz Strojnih tovarn in pristopiti k narodni strokovni organizaciji. Vsi oni, ki hočejo pristopiti k NSZ, naj se javijo v tajništvo, v palači Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, vogalni vhod nad knjižnico v II. nadstropju. Tam dobijo vse potrebne informacije. Delavstvo samo kaže v zadnjem času, da je naveličano marksističnih fraz in terorizma in hoče izpod tega jarma. Tako je prav!

ZAHTEVA ZVIŠANJA MINIMALNIH PLAČ JE PROTIDRŽAVNA.

Podružnica Narodno-strokovne zveze stavbinskih delavcev v Ljubljani je započela akcijo za ureditev delovnih razmer stavbinskega delavstva, ker so razmere naravnost obupne. Plače so se zadnja leta kot za stavo znižavale in so prišli stavbinski delavci s plačami pod minimalo. Nihče ne pomisli, da

dela stavbinski delavec samo 8 mesecev v letu in mora v teh 8 mesecih zaslužiti toliko, da je preskrbljen za vseh 12 mesecev, ki jih na njih nesrečo ima leto. Ravno vsled tega dejstva so ti sezonski delavci izvzeti od vsakih javnih podpor in jih borze dela nočejo niti vpisati kot brezposelne. Štiri zimske mesece so ti sezonski delavci pravi berači in moledujejo od vrat do vrat za kosček kruha. Ko so torej stavili zahtevo za zvišanje prejemkov, vsaj na višino, ki bo odgovarjala tudi zimski preskrbi, je poslalo poverjenišvo mariborske zadruga stavbenikov dopis, v katerem navaža, da je taka zahteva protidržavna in da je niso niti komunisti nikoli stavili. Če kdaj, smo se morali takrat nasmejati takim trditvam. Zniževati delavcu plačo izpod minimale, odvzeti mu trd kosček kruha in ga pognati v zimi na cesto brez vsake preskrbe in brez potrebnega kosčka kruha, ni protidržavno, protidržavno naj bi bilo, če zahteva ta delavec na zimo kosček kruha, da ne pogine lakote. Kdaj pa se porodijo v glavah ljudstva prevratne misli, če ne takrat, ko hodi lačno po ulicah, zmrzuje in prosi kosček kruha. In kdor zakrivi to, da imamo dnevno na stotine, na tisoče takih ljudi, mar misli, da dela to v korist države in naroda? O sveta naivnost, ti! Pa je šel še delj g. poverjenik iz Maribora in pravi, da je protidržavna taka zahteva tudi iz tega razloga, ker bi potem stavbinski delavci prejemali večjo plačo kot jo prejemajo delavci železniških delavnic v Mariboru in bi se pri teh pojavilo nezadovoljstvo. Stavbinski delavci smo popolnoma zadovoljni, če nam podjetniki dajo plače delavstva železniških delavnic v Mariboru, seveda pa pod vsami pogoji, ki veljajo za to delavstvo. Predvsem stalno delo, zaposlitev v toplih delavnicah, dopuste, starostno preskrbo itd. Če nam vse to garantirajo, umaknemo zahtevo po boljši plači. Poverjeniku mariborske zadruga stavbincev povemo prav odkrito, da znamo ločiti interese za in proti državi in smo vselej postavljali svoje zahteve strogo v smislu zakonskih predpisov. To smo storili tudi v tem primeru. — V svojem dopisu pa pohvali g. poverjenik razna socialistična društva, ki so zadovoljna s sedanjimi mezdami stavbinskih delavcev, kar dokazujejo s tem, da doslej niso vložila nobenih zahtev za zvišanje prejemkov. Mislimo, da ne more biti merodajno za zahteve stavbinskih delavcev, če katero socialistično društvo, tu namreč g. poverjenik misli pod socialisti marksiste, ne stavlja takih zahtev in da govori večinska organizacija za vse ostale. Sicer pa moramo pripomniti, da so se naši akciji pridružile vse ostale strokovne organizacije, katere je k sodelovanju povabila Delavska zbornica. Da končamo: ko smo stavili zahtevo po ureditvi naših mezd, nismo mislili na nobeno protidržavno dejanje, ne na svoj luksuz. Mislili smo le na svojo preskrbo v zimskem času in gospodje stavbinski podjetniki nam bodo morali pritrditi, da se s 600 Din mesečno, katere pa prejemamo le skozi osem mesecev, ne da živeti celih 12 mesecev. Po statistiki, izdelani po Delavski zbornici, je ugotovljeno, da je prejelo 65,41 odst. stavbinskih delavcev izpod 40 dinarjev dnevne mezde, kar da z ozirom, da delajo stavbinici le osem mesecev, po 22, 25 in 28 Din dnevno skozi celo leto. Kako naj se stavbinski delavec s temi prejemki preživlja, če ima družino, in družino imajo skoro vsi ljubljanski stavbinski delavci, je vprašanje zase. Sedaj ima rešitev tega vprašanja v rokah Delavske zbornice in upamo, da se ji bo posrečilo s sodelovanjem vseh treh strokovnih organizacij dokazati poslodavcem, da ne želimo nič več nego samo pošten kosček kruha, da nam ne bo treba na zimo prosjačiti po hišah in se uvrstiti v vrste prosjakov, katerih je itak preveliko.

Stavbinski delavec.

OBČNI ZBOR MARIBORSKE PODRUŽNICE NSZ.

Mariborska podružnica Narodno strokovne zveze je imela v nedeljo 31. januarja dopoldne svoj redni letni občni zbor. Občni zbor je bil razmeroma dobro obiskan, bil bi pa lahko tudi še boljše. Predsedoval mu je predsednik tov. Ladislav Saje, ki je pozdravil vse navzoče, posebno pa zastopnika izvrševalnega odbora tov. Antona Brandnerja in zastopnika Narodne odbrane g. dr. Vaulnika. Po poročilih funkcionarjev, ki so bila vsa sprejeta, je pozdravil občni zbor tov. Brandner, ki je v lepih besedah, crisal položaj delavstva in se ozrl specijelno na prilike nacionalno orientiranega delavstva. Občni zbor je v iskrenih besedah pozdravil tudi zastopnik Narodne odbrane g. dr. Vaulnik, ki je izrazil svoje zadovoljstvo nad lepim pokretom nacionalnega delavstva, kateremu bo NO posvetila vso pažnjo. Občni zbor je nato izvolil nov odbor, kateremu na čelu stoji dosedanji blagajnik tov. Viktor Vouk. Na občnem zboru se je ugotovilo, da pokret narodnega delavstva ne uživa one pozornosti, kakor bi jo z ozirom na nacionalni program moral uživati. Občni zbor je sklenil naprositi centralno vodstvo, naj podvzame vse potrebne korake, da ne bo pokret narodnega delavstva zapostavljen. V Mariboru je opaziti hud terorizem marksističnih voditeljev, katerega imajo v zakupu predvsem Nemci, ki itak niso naklonjeni nobenemu narodnemu pokretu. Občni zbor je rešil še nekatera druga vprašanja, nakar ga je novoizvoljeni predsednik tov. Vouk zaključil in se zahvalil članstvu za zaupanje ter obljubil, da bo vse svoje sile posvetil NSZ.

PROSVETNI ODSEK NSZ V LJUBLJANI V POLNEM RAZMAHU.

Prosvetni odsek NSZ v Ljubljani do zadnjega časa ni mogel razviti svoje delavnosti, ker ni imel pripravnih prostorov. Ko je dobil dvorano v Delavski zbornici, se zbirajo člani prosvetnega odseka dvakrat tedensko in gojijo glasbo in dramatiko. Pod vodstvom učitelja g. Venturinija je tamburaški odsek

Zahtevajte „Delo“ v vsakem javnem lokalu!

začel s teroretičnim poukom in praktičnimi vajami. Dramatični odsek pa študira pod vodstvom dveh režiserjev dve igri, kateri prideta v kratkem na oder. Prosvetni odsek priredi v kratkem tudi govorniško šolo združeno s predavanji o vseh socialnih vprašanjih. Prosvetni odsek vabi vse one ljubljanske člane, ki bi se radi udeležili govorniške šole in predavanj, da se prijavijo pri tajniku NSZ v tajništvo, palača Delavske zbornice, vogalni vhod, II. nadstropje. Govorniška šola je omejena le na ozek krog obiskovalcev in ne bo javna. K predavanjem in poduku bodo imeli pristop le oni, ki se bodo predhodno javili pri tajniku. Tovarši, posebno mladi, ki čutijo v sebi dar govornika, naj se udeležijo važnega tečaja.

PROSVETNO DELO MED NAŠIMI RUDARJI.

V okviru naše trboveljske podružnice se je osnoval poseben prosvetni odbor, ki je pridno na delu. Vzgojil si je dober dramatični odsek, ki pod spretnim vodstvom mladega režiserja kaže lep napredek. Dramatični odsek je dal že nekaj dobrih iger in je njegovo delo pohvalila tudi javnost. Razumljivo

Izdajatelj: Dr. Josip Bohinjec. Urejuje Ivan Tavčar. Za Narodno tiskarno odgovoren: F. Jezeršek.

vo je, da se ne sme zahtevati od delavca, ki trdo dela in nima visokih šol, tega, kar lahko nudijo diletanti, ki so sami izobraženci. Dramatični odsek v Trbovljah je mlad in so nastopajoči samo mladi, ambiciozni rudarji in delavke. Svoj prosti čas preživijo v svojem lokalu in pridno vežbajo, da postanejo kdaj tudi dobri igralci. Začetek je, ledina je trda, toda trdna in jeklena rudarjeva volja bo to ledino preorala in postala bo dobra njiva, ki bo rodila lepe sadove. Naši mladini v Trbovljah iskreno čestitamo in ji želimo kar največ uspeha. Mladina naj bo vzor. Naše geslo pa bodi: V prosveti je naša moč, naša sila.

OŽIVITEV NAŠE PODRUŽNICE V KRANJU.

Kranj je trd oreh. Delavstvo Kranja je teško dostopno strokovni organizaciji, to priznavajo vse strokovne organizacije, ki imajo najmanj uspeha ravno v Kranju. Naš pokret je imel lepo podružnico, katero pa je teror podjetnikov razbil. V zadnjem času pa se živo dela na tem, da se poživijo delo v naši podružnici. Vršil se je tozadevni razgovor v Sokolskem domu in so tamkaj obljubili svojo pomoč mladi in agilni delavci, ki bodo izvršili reorganizacijo naše podružnice. Prepričani smo, da ne bo dolgo, ko bomo tudi v prestolnici lepe Gorenjske imeli svojo močno postojanko, ker je tam delavstvo v pretežni večini nacionalno zavedno. Delavstvo Kranja je prvi ognjeni krst strokovne borbe že prestalo, padle so že tudi prve žrtve, zato je postalo odpornejše in si bo znalo v močni organizaciji zasigurati svoje pravice. Želimo pripravljalnemu odboru obilo sreče.

OBČNI ZBOR PODRUŽNICE NSZ V MEDVODAH

Podružnica Narodno strokovne zveze v Medvodah je imela v nedeljo, dne 24. januarja popoldne ob 14. uri v Goričanah svoj redni letni občni zbor, katerega sta se med drugimi udeležila tudi predsednik NSZ tov. Rudolf Jurvan in blagajnik tov. Tine Stopar. Podružnični predsednik je otvoril zborovanje in pozdravil številne zborovalce ter podal predsedniško poročilo. Za njim so poročali ostali funkcionarji odbora, nakar je bil izglasovan blagajniku absolutorij. Po poročilih odbora je imel na zborovalce daljši govor predsednik tov. Jurvan, ki se je v svojem govoru dotaknil vseh aktualnih delavskih vprašanj, predvsem pa je obravnaval današnjo težko gospodarsko krizo in brezposelnost. Zborovalci so bili z govorom tov. predsednika zelo zadovoljni, kar so pokazali z živahnim aplavzom ob koncu govora. Sledile so nato volitve. Vsi dosedanji odborniki so obdržali svoje funkcije. Podružnica v Medvodah je s tem občnim zborom pokazala, da je življenjsko sposobna, le pri odboru bo treba nekoliko več agilnosti. Prepričani smo, da je občni zbor poživil podružnično delo.

PODPIRANJE BREZPOSELNIH SEZONSKIH DELAVCEV PRI BORZI DELA.

Narodna strokovna zveza je prejela od kr. banske uprave v Ljubljani rešitev na vlogo, katero je NSZ naslovila na kr. bansko upravo radi podpiranja brezposelnih stavbinskih delavcev. V rešitvi sporoča kr. banska uprava, da smejo sezonski delavci v slučajih nujne potrebe prejemati izredne podpore pri javnih borzah dela. Intervencija NSZ je bila tedaj vsaj delno uspešna in bodo stavbinski delavci lahko prejeli vsaj izredne podpore, dokler si ne pribore pravico do rednih podpor. Stavbinski delavci naj se obrnejo na pristojno borzo dela in zaprosijo za izredno podporo. Doslej so bili namreč stavbinski delavci kot sezonski delavci izvzeti tudi od izrednih podpor.